

Συνάντηση των Προέδρων των Θεσμικών Οργάνων της Ευρωπαϊκής
Ένωσης με Θρησκευτικούς Ηγέτες
Βρυξέλλες, 10 Ιουνίου 2014

*

«Το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης»
Σεβ. Μητρ. Σύρου κ. Δωροθέου ΙΙ

Αξιότιμε Κύριε Πρόεδρε, εκ μέρους του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερωνύμου Β', επιτρέψατέ μου να εκφράσω τις θερμές ευχαριστίες για τη σημερινή πρόσκληση, και να σας μεταφέρω την ευλογία του για την επιτυχία της σημερινής σύναξης. Τις ημέρες αυτές συνεδριάζει η Διαρκής Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος κι αυτό καθιστά αδύνατη την εδώ παρουσία του Μακαριωτάτου. Το ενδιαφέρον του ίδιου και της Εκκλησίας της Ελλάδος γενικότερα, για την Ευρώπη, βρίσκεται πάντοτε στην επικαιρότητα, ειδικότερα μετά το μεγάλο Συνέδριο στην Αθήνα, υπό την αιγίδα της Ελληνικής Προεδρίας, με θέμα: **«Αλληλεγγύη, το κοινωνικό έργο της Εκκλησίας και η κοινωνική διάσταση των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης»** (12 Μαΐου 2014). Ένα από τα θέματα προς συζήτηση τις ημέρες αυτές στην Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος, με την παρουσία και του Διευθυντού της Αντιπροσωπείας της Εκκλησίας της Ελλάδος στις Βρυξέλλες Σεβ. Μητρ. Αχαΐας κ. Αθανασίου, θα είναι ακριβώς και το ερώτημα *«πως καθορίζεται το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης μετά τις τελευταίες ευρωπαϊκές εκλογές»*.

*

Κύριε Πρόεδρε,

Καλώς ή κακώς, δικαίως ή αδίκως, τα τελευταία χρόνια η Ευρωπαϊκή Ένωση θεωρείται από μία όχι ευκαταφρόνητη μερίδα των πολιτών της ως ένας εν δυνάμει κίνδυνος, μία απειλή για την κοινωνική, πολιτική, ακόμα και εθνική ανεξαρτησία των Κρατών-μελών της, με αφορμή τη στάση που τηρεί ή νομίζουν ότι τηρεί απέναντι στο οικονομικό πρόβλημα και τους τρόπους αντιμετώπισής του. Χωρίς καμία διάθεση, αλλά και δυνατότητα, απόδοσης και καταλογισμού ευθυνών για τη σημερινή ζοφερή πραγματικότητα, που δεν ναρκοθετεί μόνο την Ελληνική κοινωνία, αλλά και υπονομεύει την ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι αυτόδηλη και γενική η διαπίστωση ότι το Ευρωπαϊκό οικοδόμημα, που με τόσες ευοίωνες προοπτικές δομήθηκε από τον Σούμαν, τον Σπινέλι, τον Αντενάουερ, κ.ά., σήμερα απέχει των αρχών και των οραμάτων όσων έθεσαν τα θεμέλια μιας Ευρώπης των Λαών. Τα όποια οφέλη που προσφέρει η Ενωμένη Ευρώπη πλέον αμφισβητούνται και τίθεται, εν αμφιβόλω, η διατήρηση της κοινωνικής συνοχής της. Η κρίση που βιώνουμε δεν είναι μόνο κρίση οικονομική αλλά και κρίση αξιών, ήθους και νοοτροπίας.

Είναι αλήθεια ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έκανε σημαντικές προσπάθειες, στα πλαίσια της Συνθήκης της Λισσαβόνας, να ενεργοποιήσει τους στόχους της και να καταδείξει ότι οι στόχοι της έπαψαν να είναι μόνο οικονομικοί. Παρά ταύτα, οι στόχοι της έγιναν περισσότερο από ποτέ οικονομικοί! Καθόλου, παράξενο, λοιπόν, το αίσθημα της μειονεξίας, που αισθάνονται πολλοί ευρωπαίοι έναντι των οικονομικά ανεπτυγμένων Χωρών, αλλά και η υπεροψία, με την οποία τους αντιμετωπίζουν αρκετές απ' αυτές.

Σήμερα όμως οι Έλληνες, όπως και κάθε ευρωπαίος πολίτης, αισθάνονται ότι έχουν επιτελέσει το καθήκον τους με θυσίες, και θα ήθελαν να δουν την Ευρώπη να προωθεί την ανάπτυξη, την απασχόληση, την ειρήνη, την ελευθερία και την αλληλεγγύη, δηλαδή βασικές αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Και το ερώτημα παραμένει: Ποιο θα είναι το μέλλον της Ευρώπης; Το ερώτημά μας δεν μπορεί να απαντηθεί εάν δεν απαντήσουμε πρώτα στο ουσιαστικό ερώτημα «ποια κοινωνία επιθυμούμε» και μάλιστα «ευρωπαϊκή»; Επιθυμούμε άραγε μία κοινωνία η οποία δεν θα περιλαμβάνει περισσότερη λιτότητα, κλειστά σύνορα, εθνικές πολιτικές, ξενοφοβικά διλήμματα, αλλά θα διευρύνει τον ορίζοντα των οικονομικών πολιτικών που εφαρμόζονται και θα ενισχύει τις περιφερειακές πολιτικές και δραστηριότητες μικρής κλίμακας; Ποια είναι τα όρια και η σύγχρονη έννοια της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών;

Και αυτό μπορεί να επιτευχθεί, κατά την ταπεινή μας γνώμη, με την παιδεία και την αυτοσυνειδησία των σημερινών δημοκρατικών ευρωπαίων πολιτών.

«Δράξασθε παιδείας» (Ψαλμ., 2:12), συμβουλεύει ο Ψαλμωδός! Όχι ως πρόσταγμα μελλοντικό, αλλά άμεσα. Χωρίς αναστολές και αμφιταλαντεύσεις. Ο πληθυντικός της νουθεσίας δηλώνει ότι το θέμα της παιδείας δεν είναι θέμα μόνο των αρχόντων, αλλά όλων μας. Αυτό είναι το αίτημα και το χρέος τούτης της ώρας. Η παιδεία είναι υπόθεση όλων μας, μάλιστα σε πνεύμα συνυπευθυνότητας!

Αυτό μάς επιτρέπει να έχουμε πολίτες με βούληση και μέτρο. Οι αρχαίοι Έλληνες την έλλειψη μέτρου τη θεωρούσαν ως το

χειρότερο ελάττωμα της ανθρώπινης δράσης: μια βούληση μεθυσμένη από τον εαυτό της, μία έπαρση που πείθει το άτομο για την παντοδυναμία του. Το αντίθετό της, το μέτρο –ως γνωστό στους πατέρες της Εκκλησίας μας «ουκ έστιν χρεία»- και η ηπιότητα, θεωρούνταν ως η κατεξοχήν πολιτική αρετή. Ο πρώτος αντίπαλος της Δημοκρατίας είναι η απλούστευση, που υποβαθμίζει τον πληθυντικό σε ενικό, ανοίγοντας τον δρόμο στην υπερβολή.

Η παιδεία προσφέρει μια ευκαιρία στους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίοι ανησυχούν ειλικρινά, για να προβληματιστούν για το κοινό καλό των ευρωπαϊκών κοινωνιών τους. Αυτό ισχύει επίσης και για τους πιστούς πολίτες της Ευρώπης. Η κοινωνικοπολιτική ζωή ενός Χριστιανού είναι μέρος της ζωής του. Τα πρόσφατα αποτελέσματα των ευρωπαϊκών εκλογών μπορεί να αποτελέσουν την αφετηρία για μία καλύτερη και πιο ανθρώπινη Ευρώπη, η οποία δεν θα εξαντλείται μόνον στα οικονομικά μεγέθη, αλλά θα σέβεται την αξία του κάθε ανθρωπίνου προσώπου και την ιστορία του. Ως Έλληνες έχουμε συνείδηση ότι είμαστε κληρονόμοι μιας σημαντικής πνευματικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, την οποία οφείλουμε να γνωρίσουμε, να καλλιεργήσουμε, να βιώσουμε, να την γονιμοποιήσουμε και με αυτήν να δροσίσουμε τον διψασμένο για ανθρωπιά, μέτρο, αρμονία, αγάπη και αλληλεγγύη ευρωπαϊό πολίτη.

*

Κύριε Πρόεδρε,

Είναι, ίσως, πολύτιμο, στο σημείο αυτό να καταθέσω την προσωπική μου μαρτυρία για το πολλαπλό, πνευματικό και

κοινωνικό όφελος, που προάγεται, ως καρπός της αγάπης και της συνδιαλλαγής μεταξύ ετεροδόξων, διαποιμένων τη δωδεκανησιακή Ιερά Μητρόπολη Σύρου, σε δύο νησιά της οποίας, τη Σύρο και την Τήνο, συνοικούν Ορθόδοξοι και Ρωμαιοκαθολικοί πιστοί, συνυπάρχουμε αρμονικά και συνοδοιπορούμε σε έργα αγάπης και κοινωνικής ευποΐας. Συμπορευόμεθα, μακριά από κάθε θρησκευτικό φανατισμό και μισαλλοδοξία, σε κοινές δράσεις κοινωνικού και φιλανθρωπικού περιεχομένου, έχοντας στόχο πάντοτε την ειρηνική συμβίωση και την ηθική και υλική πρόοδο των κατοίκων των νησιών μας, -των ευρωπαϊών κατοίκων- , για την αντιμετώπιση και την υπέρβαση των πολλών προβλημάτων, που ο λαός των νησιών μας, ιδιαίτερα σήμερα, αντιμετωπίζει, προσφέροντας αδιάκριτα την αγάπη μας προς όλους, χωρίς τις εμπάθειες του παρελθόντος.

Στις νέες συνθήκες, όπου κυριαρχεί η αμφισβήτηση και η αβεβαιότητα για το αύριο, δημιουργείται η ανάγκη να στραφούμε προς άλλα πρότυπα για να πραγματώσουμε πλέον το ευρωπαϊκό ιδεώδες. Υπό το πρίσμα αυτό, η Εκκλησία μας διατηρεί ιδιαίτερη σημασία και δυναμική, καθώς ο Χριστιανισμός αντιπροσωπεύει ένα θεμελιώδη πυλώνα στη βάση του ευρωπαϊκού οικοδομήματος, σε συνδυασμό με το κλασικό πνεύμα και το ρωμαϊκό δίκαιο. Όταν ολοκληρώθηκαν οι διαδικασίες ένταξής μας στην ΕΟΚ το 1979, η γαλλική εφημερίδα "Le Monde" έγραψε στο πρωτοσέλιδό της: «Καλωσορίζουμε την Χώρα της Φιλοκαλίας, την Χώρα του Μεγάλου Βασιλείου, του Γρηγορίου, του ιερού Χρυσοστόμου». Προφανώς, τέτοιους ανθρώπους έχει ανάγκη η Ευρώπη: 100 χρόνια μετά την

αρχή του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου και τις πρόσφατες συγκρούσεις στην Ουκρανία, χρειαζόμαστε ανθρώπους φιλόκαλους, οι οποίοι θα αγαπούν το καλό και το κάλλος, γιατί αναγνωρίζουν ότι ο πραγματικός πλούτος στον άνθρωπο, στο κράτος, στην ανθρωπότητα είναι η κοινωνική δικαιοσύνη, η ειρήνη και η φροντίδα για τον συνάνθρωπο. Αυτές τις νέες αξιακές στοχεύσεις στην Ευρώπη πρέπει να τις δούμε ως προτεραιότητές της και όχι ως αντικείμενο ακαδημαϊκής θεώρησης.

Η Εκκλησία μας, έχει αποδείξει ότι μπορεί να αποτελέσει πολύτιμο παράγοντα σταθερότητας και να συνδράμει ουσιαστικά στο όραμα προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Σε μία Ευρώπη της ανεργίας και της λιτότητας, οι χριστιανικές Εκκλησίες γενικά μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό και κρίσιμο ρόλο, για την ευημερία και την πολυπόθητη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής, για την πάταξη της φοροδιαφυγής, την προώθηση της αξιοκρατίας και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας για τους νέους.

Σας ευχαριστώ θερμά για την προσοχή σας!